

Pametna dekarceracija

Mikelin, Lucija

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:864520>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-22**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA

Lucija Mikelin

PAMETNA DEKARCERACIJA

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA

Diplomski studij socijalnog rada

Lucija Mikelin

PAMETNA DEKARCERACIJA

DIPLOMSKI RAD

Mentor: prof. dr. sc. Nino Žganec

Zagreb, 2022.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Razdoblje masovne inkarceracije	3
2.1. <i>Obilježja zatvorske krize</i>	3
2.2. <i>Politika iza inkarceracije i strukture moći</i>	4
3. Pametna dekarceracija	7
3.1. <i>Ciljevi pametne dekarceracije</i>	9
3.2. <i>Vodeći koncepti pametne dekarceracije</i>	11
4. Inovacije u kaznenopravnom sustavu	21
5. Doprinos socijalnog rada	25
6. Zaključak	26
Literatura.....	28

Pametna dekarceracija

Sažetak: Ovaj rad bavi se temom pametne dekarceracije. Prikazuju se obilježja, politike i prakse koje su oblikovale dugotrajno razdoblje masovnog zatvaranja u Sjedinjenim Američkim Državama. Središnji dio rada odnosi se na predstavljanje pojma pametne dekarceracije, i bazira se na radu autora Epperson i Pettus-Davis (2015.) koji su ga prvi i predstavili. Pristup pametne dekarceracije javlja se kao odgovor na eru masovnog zatvaranja, te se u radu prikazuju ciljevi i koncepti koji ga vode i na koje se oslanja pri (pokušaju) transformacije kaznenopravnog sustava. Slijedi prikaz postojećih inovacija u kaznenopravnom sustavu. Na kraju rada govori se o važnosti socijalnih radnika, potrebnim promjenama u njihovom obrazovanju i ulozi koju imaju u kreiranju politika, ali i u pružanju podrške pojedincima, obiteljima i zajednici.

Ključne riječi: pametna dekarceracija, zatvorski sustav, transformacija kaznenopravnog sustava

Smart decarceration

Abstract: This paper focuses on the topic of smart decarceration. It presents certain features, policies, and practices that shaped the long period of mass incarceration in the United States of America. The central part of the paper presents the concept of smart decarceration, based on the work of the authors Epperson and Pettus-Davis (2015), who were the first to coin the said concept. The smart decarceration approach comes as a response to the era of mass incarceration, and the paper presents the goals and concepts that guide it and are relied on when (attempting) to transform the criminal justice system. Next, the paper shows the existing innovations in the criminal justice system. At the end of the paper, we talk about the importance of social workers, the necessary changes in their education and the role they play in creating policies, but also in providing support to individuals, families and the community.

Key words: smart decarceration, prison system, transformation of the criminal system

Izjava o izvornosti

Ja, Lucija Mikelin, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Ime i prezime: Lucija Mikelin

Datum: _____

1. Uvod

Pojam dekarceracije javlja se za vrijeme zatvorske krize u Sjedinjenim Američkim Državama 1970-ih i 1980-ih godina (Cox i Godfrey, 2020.). Što zatvorska kriza obuhvaća i na što se odnosi, objasniti će se u sljedećem poglavlju rada.

Dekarceracija se može definirati kao „državno sponzorirani napor da se deinstitucionalizira devijantna populacija” (Scull, 1977.:3, prema Cox i Godfrey, 2020.), i kao državna politika zatvaranja psihijatrijskih ustanova i zatvora (Garland i sur., 2014.). Nadalje navode da za njih dekarceracija označava značajno smanjenje broja počinitelja smještenih u institucionalno okruženje, odnosno kretanje počinitelja iz strožih oblika kaznene kontrole, kao što je zatvor, u manje stroge oblike, poput uvjetnog otpusta ili probacije (Garland i sur., 2014.). S druge strane, Carrier i suradnici (2019.) dekarceraciju definiraju kao strategiju ograničenja upotrebe kaznenog prava, koje se treba koristiti samo kao posljednja opcija. Epperson i sur. (2021.) navode da trenutna društvena i politička svijest, prema kojoj je zatvaranje uglavnom neučinkovito u osiguranju sigurnosti, ali i nepravedno u svojoj osnovi, označava priliku za dekarceraciju, odnosno, aktivno smanjenje broja ljudi u zatvorima. Slično tome, dekarceracija najčešće predstavlja preokret masovnog zatvaranja smanjivanjem zatvorene populacije (Wildeman i Wang, 2017.), drastično smanjenje gustoće stanovništva u zatvorima (Wang i sur., 2020.), te uvjete i politike koji omogućuju smanjenje zatvorske populacije, to jest, ograničavaju njen rast (Bosworth, 2011., Doob i Webster, 2014., Garland i sur., 2014.). Međutim, izazov dekarceracije daleko je veći od pukog smanjenja broja zatvorenika, prije svega zato što uključuje niz inovacija u politici i praksi koje zamjenjuju zatvor (Pettus-Davis i sur., 2016.), kao i izgradnju kapaciteta za pružanje podrške, sigurnosti i dobrobiti izvan kaznenopravnog sustava (Epperson i sur., 2021.).

Pettus-Davis i Epperson (2015.) autori su koji su osmislili pojam pametne dekarceracije, te se ona, prema njima, odnosi na sveobuhvatan, učinkovit, održiv i društveno pravedan pristup dekarceraciji. Pametna dekarceracija počiva na tri cilja i četiri koncepta (Pettus, 2021.), koji će se pobliže objasniti u jednom od poglavlja ovog rada. Objedinjavanjem prikazanih definicija, pametna dekarceracija bi se mogla definirati kao pravedan pristup usmjeren prema smanjenju zatvorske populacije

razvijanjem i provedbom socijalnih inovacija, alternativnih oblika kazni zatvora i razvojem kapaciteta unutar zajednice, kroz međusobnu suradnju svih aktera unutar kaznenog i pravosudnog sustava. Zatvori pružaju društvu osjećaj sigurnosti, iako su nasilni prijestupnici i dalje svakodnevna pojava u društvu (Eisen i Chetiar, 2016., prema Ambrose, 2019.). Međutim, stope recidivizma pokazuju da zatvor ipak nije uspješno sredstvo odvratanja od budućeg činjenja kaznenog djela (Alper i sur., 2018.) i da većina ne postiže rehabilitaciju. Koja druga društvena intervencija ima trošak od preko 50 milijardi dolara godišnje, stopu neuspjeha od 60% do 75%, a tolerirana je gotovo četiri desetljeća (Epperson i Pettus-Davis, 2015.)?

Učinkovita sredstva odvratanja postoje upravo unutar pokreta za ukidanje zatvora, uzimajući u obzir da ipak postoji određeni broj „opasnih“ pojedinaca kojem će zatvaranje biti potrebno, a koji ne reagiraju na rehabilitaciju i predstavljaju prijetnju društvu (McLeod, 2015.). S druge strane, abolicionizam, pokret koji se inače povezuje s pokretom okončanja ropstva u kolonijalnim državama (Carrier, 2011.), može se razumjeti i prema nastojanju da zatvori postanu nepotrebni zahvaljujući prevenciji kriminala, reformi kažnjavanja i preispitivanju onoga što zapravo čini zločin (McLeod, 2015.). U kaznenom području abolicionizam se odnosi na pronalaženje alternativnih sredstava za razumijevanje i pronalaženje odgovora na kriminalizirane društvene interakcije (Carrier i sur., 2019., Salamon-Abrams, 2022.). Kako bi se urušilo masovno zatvaranje, kazneni sustav Sjedinjenih Američkih Država mora proći drastičnu transformaciju (Gottschalk, 2015.). Umjesto fokusiranja na oduzimanje slobode i kaznu, naglasak bi trebao biti na rehabilitaciji i reintegraciji pojedinaca u društvo (Labutta, 2017.), jer bez pomaka prema rehabilitaciji, era „masovne“ dekarceracije neće uspjeti (Ambrose, 2019.).

Cilj ovog rada je prikazati uzroke koji su doveli do razdoblja masovnog zatvaranja, te predstaviti pristup pametne dekarceracije, s fokusom na radu autora Epperson i Pettus-Davis (2015.). Na kraju rada predstaviti će se i važnost profesije socijalnog rada, njihove uloge u pristupu dekarceracije, te kreiranju i donošenju promjena u postojeći kaznenopravni sustav.

2. Razdoblje masovne inkarceracije

2.1. Obilježja zatvorske krize

1972. godine 196 000 ljudi činilo je zatvorsku populaciju Sjedinjenih Američkih Država, a samo trideset godina kasnije ovu populaciju čini preko 2 milijuna ljudi (McLeod, 2015., Wildeman i Wang, 2017.), odnosno, iako čini samo 5% svjetske populacije, SAD zatvara više od 20% zatvorenika u svijetu (Davis, 2016., Alexander i sur., 2020., Wildeman i Wang, 2017., Pettus-Davis i Epperson, 2015.), što predstavlja veći udio stanovništva nego u bilo kojoj drugoj zemlji (Fair i Walmsley, 2021., Carrier i sur., 2019.). 90-ih godina prošlog stoljeća, donošenjem novih zakona unutar kaznenopravnog sustava dolazi do drastičnih povećanja obvezne minimalne kazne, a istovremeno se osiguravaju i milijarde dolara za financiranje novih zatvora (Takei, 2017.), što zauzvrat dovodi do porasta broja zatvorenika (Ambrose, 2019.). Poražavajući su i podaci koji pokazuju da se, unutar dvije godine nakon izlaska iz zatvora, između 50% i 60% zatvorenika vraća u zatvor (Adams, 2010., prema Ambrose, 2019.), a jedna od četiri osobe koje su već bile zatvorene bit će ponovno uhićene u prvim godinama po izlasku iz zatvora (Sawyer & Wagner, 2019.).

Broj zatvorenika kreće se oko 2,3 milijuna (Sawyer i Wagner, 2019.), što predstavlja otprilike jednu na 116 osoba (Kaeble & Cowhig, 2016., prema Grady i sur., 2021.), a neke skupine imaju čak i veće stope. Na primjer, stopa zatvaranja je 5 puta veća za Afroamerikance u odnosu na bijelce, dok je za Latinoamerikance ova stopa veća 1,4 puta (Nellis, 2016.). Veće stope zatvaranja unutar ranjivih populacija doprinose negativnom ciklusu zatvaranja, budući da se pojedinac po izlasku vraća u zajednicu koja se već bori s troškovima masovnog zatvaranja (Grady i sur., 2021.), pa tako na primjer, u zajednici ne postoje adekvatne prosocijalne mogućnosti ni opcije, a stope kriminala su u porastu (Sawyer i Wagner, 2019., Knapp, 2021.). U ovakvoj se situaciji, uz nerazmjerni nadzor policije, te minimalna sredstva i podršku, rizik od ponovnog zatvaranja dramatično povećava (Grady i sur., 2021.). Glavna značajka masovne inkarceracije, odnosno fenomena masovnog zatvaranja, je spomenuta disproportionalna kriminalizacija Afroamerikanaca, Latinoamerikanaca i autohtonog stanovništva (Hawks i sur., 2021.). Sve više dokaza pokazuje da je zatvaranje, ali i bilo kakvo izlaganje kaznenopravnom sustavu, štetno za zdravlje pojedinca, obitelji i

zajednice (Hawks i sur., 2021., Goldsmith, 2015.). Pojedinci imaju veći rizik od rane smrtnosti, pokazuju veće stope (ne)zaraznih bolesti i nemaju adekvatnu zdravstvenu skrb nakon izlaska iz zatvora, u usporedbi s onima koji nikada nisu bili zatvoreni (Binswanger i sur., 2009., Wildeman i sur., 2019.). Ulaskom u kaznenopravni sustav, pojedinci napuštaju svoje zajednice, a njihove obitelji se često odlučuju na selidbu kako bi im bile bliže, što povećava potražnju za smještajem, zaposlenjem i ostalim uslugama u zajednici u kojoj se ustanova nalazi (Simpson i sur., 2020., Knapp, 2021.). Nakon izlaska iz zatvora, neke će se osobe pridružiti vjerojatno i pridružiti svojim obiteljima u novim domovima, dok će drugi izaći u nepoznata mjesta, u kojima nemaju ni društvenih ni ekonomskih veza (Knapp, 2021.). Mnogi se vraćaju i u zajednice u kojima su živjeli prije zatvaranja (Goldsmith, 2015.), međutim, bez obzira dolaze li u novo ili već poznato okruženje, moraju se naučiti kretati novim terenima i prilikama u zajednici, koje im možda ni neće biti dostupne dok nose „etiketu“ bivših počinitelja (Knapp, 2021.). Postalo je očito da masovno zatvaranje nije samo problem koji je ograničen na zatvor, siromašne ili manjinske zajednice, već da se radi o problemu i fenomenu koji je promijenio način funkcioniranja ključnih dijelova cijelog društva (Gottschalk, 2015.).

2.2. Politika iza inkarceracije i strukture moći

Unutar američkog kaznenopravnog sustava postoje određene strukture moći koje stvaraju pritisak na zatvaranje ljudi (Brink, 2009.) i koje se smatraju jednim od glavnih čimbenika koji pridonose masovnom porastu stope zatvorene populacije (Davis, 2016.). Tužilačka diskrecija, obvezni minimumi i smjernice za izricanje kazni tri su takve strukture.

Moć i ovlast tužitelja u kaznenopravnom sustavu obuhvaća veliku odgovornost i odlučivanje o pitanjima podnošenja tužbe, zadržavanja izvan zatvora u zamjenu za priznanje krivnje, odabira kazne (Pfaff, 2017., Davis, 2016., Tonry, 2012., Levine, 2017., Gershman, 2011., Lieb, 2013.). Tužitelji su akteri koji bi trebali predstavljati državu, međutim, vidljivo je da se pridržavaju politika koje traže izricanje najtežih optužbi i kazni (Lowenthal, 2003., prema Ambrose, 2019.), što doprinosi masovnom

zatvaranju i vidi se da u tome imaju jednu od glavnih uloga (Ambrose, 2019., Tonry, 2012.). Često traže kazne zatvora za nenasilna kaznena djela, unatoč promijenjenom ponašanju počinitelja (McNelis, 2017., prema Ambrose, 2019.), te često vrše pritisak na optuženika da se izjasni krivim prije samog suđenja (Tonry, 2012.), uslijed čega se 95% kaznenih predmeta rješava sporazumom o priznanju krivnje (Davis, 2016.). S druge strane, trenutni sustav ne bi mogao funkcionirati da značajan postotak predmeta zapravo ode na suđenje (Schreurs, 2015., prema Ambrose, 2019.), što tužiteljima daje veliku kontrolu unutar cijelog kaznenopravnog sustava (Davis, 2016., Tonry, 2012.). Prema Cassidyju (2014.), tužitelji bi trebali provoditi interne politike i smjernice u svojim uredima kako bi osigurali pravednu primjenu diskrecije u procesu pregovaranja o krivnji i promišljenije odluke o optužbama. Ovaj autor također tvrdi da obvezne minimalne kazne za nenasilne prijestupe treba ukinuti jer su skupe, prisiljavaju na priznanje krivnje, potiču recidivizam i provode se na rasno diskriminirajući način (Cassidy, 2014.). Ta bi se dužnost mogla ispuniti radom na smanjenju masovnog zatvaranja kroz proširenu upotrebu programa odvracanja i pomilovanja (Davis, 2016.).

Drugi oblik strukture moći, obvezni minimum ili obvezna minimalna kazna, znači da sudac ne može dosuditi ništa manje od onoga što zakon navodi (O'Brien, 2013., Ambrose, 2019.). Prije obveznih minimalnih kazni, kazne za savezne i državne prekršaje bile su prepuštene diskreciji sudaca, što je često rezultiralo razlikama u kaznama izrečenim počiniteljima osuđenima za slična kaznena djela (O'Brien, 2013.). Razlikama u kaznama pridonio je i model neodređene kazne, na primjer, počinitelji bi mogli biti pušteni iz zatvora nakon što su odslužili minimalno potrebno razdoblje zatvorske kazne, a ova je ovlast bila odgovornost zatvorskih vlasti ili predstavnika za uvjetni otpust (Komisija Sjedinjenih Država za određivanje kazni, 2005., prema O'Brien, 2013.). Ali ono što ovakve neodređene kazne odražavaju je doba kad su sankcije bile usmjerenije na počinitelje, nego na kaznena djela koja su počinili, zbog čega je imala veliku ulogu u rehabilitaciji (O'Brien, 2013.). Na federalnoj razini, obvezne minimalne kazne došle su na loš glas zbog oštrih kazni za nenasilne prekršaje povezane s drogom (Ambrose, 2019., Davis, 2016.). Brojni su zakoni također dodatno pojačali rasne razlike među zatvorenicima (Bowman, 2005., prema Ambrose, 2019., O'Brien, 2013.). S druge strane, nedavno je donesen zakon

koji retroaktivno smanjuje nejednakosti u izricanju kazni, pružajući priliku gotovo 2 600 federalnih zatvorenika osuđenih za kaznena djela povezana s *crackom* prije 2010. godine da im se kazne smanje i izreknu u skladu s pravdom (Hamilton, 2018., prema Ambrose, 2019.). Nažalost, postoji previše slučajeva u kojima obvezne minimalne kazne nisu pravedne (Davis, 2016.). Suci su dužni osuditi svaku osuđenu osobu barem na obveznu kaznu, bez obzira na olakotne okolnosti ili kriminalnu prošlost optuženika (Gotsch, 2011., prema Davis, 2016., O'Brien, 2013.). Ovi strogi zakoni o minimalnim kaznama doneseni su otprilike u isto vrijeme kada je stvoreno Povjerenstvo za izricanje kazni SAD-a, neovisna agencija zadužena za određivanje smjernica za izricanje kazni, kako bi se uspostavila jednakost u izricanju (U.S. Sentencing Comm'n, Special Report To The Congress, 1995., prema Davis, 2016., O'Brien, 2013.).

Dok obvezne minimalne kazne govore sucima koliko vremena moraju dati okrivljeniku na samom početku, smjernice za izricanje kazne daju sucima raspon vremena za svako djelo u skladu s težinom kaznenog djela i kaznenom poviješću okrivljenika (Traum, 2013.), a jednako su odgovorne za masovno zatvaranje kao i obvezne minimalne kazne (Traum, 2013.). Sucima je dopušteno izreći kazne iznad ili ispod zahtjeva smjernica, po potrebi, kako bi se osigurala pravednost, međutim, u slučajevima odstupanja od smjernica za izricanje kazne, trebaju pružiti pismeno obrazloženje (O'Brien, 2013.). S druge strane, tužitelji mogu tražiti dužu kaznu nego što je predviđeno smjernicama (Minnesota Sentencing Guidelines Comm'n, 2018., prema Ambrose, 2019.), a mogu i uložiti žalbu na prijedloge kazne u slučajevima kad smatraju da su suci bili preblagi u izricanju kazni (Ambrose, 2009.). Mnoge su države donijele stroge zakone o obveznim minimalnim kaznama, neke čak i strože od saveznih zakona (Gotsch, 2013., prema Davis, 2016.), a velik je broj saveznih država također uspostavio povjerenstva i smjernice za izricanje kazni (Davis, 2016.). Kao rezultat toga, populacija saveznih i državnih zatvora je eksplodirala (Gotsch, 2013., prema Davis, 2016.). Jedna od najznačajnijih posljedica smjernica za izricanje kazni i obveznih minimalnih kazni bio je prijenos diskrecijskog prava i ovlasti sa sudaca na tužitelje (Davis, 2016.). Tužitelji su već raspolagali velikim diskrecijskim ovlastima i moći unutar kaznenopravnog sustava, što je politika izricanja kazni dodatno povećala, ne ostavljajući prostora za sumnju da su tužitelji zapravo postali najmoćniji

službenici u sustavu kaznenog pravosuđa (Davis, 2016.). Nedavni napori da se smanji broj zatvorenika ne odnose se na povećane ovlasti tužitelja, ali kriza masovnog zatvaranja ne može se riješiti bez promjene tužiteljske prakse (Davis, 2016.).

3. Pametna dekarceracija

Pristup ili pokret pametne dekarceracije javlja se upravo kao odgovor na fenomen masovne inkarceracije u Sjedinjenim Američkim Državama koje traje od 70-ih godina prošlog stoljeća. Radi se o jednom od 12 globalnih izazova socijalnog rada (Pettus-Davis i Epperson, 2015.), čija važnost svakodnevno raste, osobito kad se u obzir uzmu trenutna situacija i kontekst pod kojima se održavaju prosvjedi protiv rasne i manjinske diskriminacije, te prosvjedi protiv policijske brutalnosti diljem SAD-a. Istraživanja pokazuju da većinu zatvorenih osoba u Sjedinjenim Američkim Državama čine upravo pripadnici manjina, stoga ne čudi što je jedan od ciljeva pametne dekarceracije smanjivanje nejednakosti u svim sektorima kaznenog i pravosudnog sustava. Godine 2015., Američka akademija socijalnog rada, skrbi i istraživanja najavila je inicijativu „Veliki izazovi socijalnog rada“, koja bi mobilizirala profesiju socijalnog rada oko niza ambicioznih ciljeva i društvenih pitanja (Hereth i Bouris, 2019.). Uključivanje masovnog zatvaranja u ovu inicijativu dio je većeg, nacionalnog pokreta koji bi trebao odgovoriti na eksponencijalni rast zatvorskog sustava SAD-a (Hereth i Bouris, 2019.). Znanstvenici, političari i aktivisti tvrde da je masovno zatvaranje uvelike posljedica zakona koji ciljaju marginalizirane zajednice, uključujući Afroamerikance, Latinoamerikance, osobe koje žive u siromaštvu, osobe s intelektualnim teškoćama ili psihičkim bolestima, osobe s invaliditetom, te pripadnike LGBTIQ zajednice (Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Skupine koje se zalažu za reformu zatvora tvrde da se trenutni sustav može revidirati uvođenjem promjena u njegove ključne dijelove (Lancaster, 2017., prema Hereth i Bouris, 2019.). U korijenu ovog argumenta leži uvjerenje da postoji neki temeljni dio zatvorskog sustava koji funkcionira, ali da je sustav u trenutnoj verziji pokvaren (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ovakvim razmišljanjem, popravljjanje pokvarenih dijelova sustava rezultirat će vidljivim poboljšanjima, na primjer, smanjenjem broja

ljudi u zatvorima te povećanjem sigurnosti zajednice i javnosti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Društvene razlike itekako su vidljive u zatvorima, a mnogi ih pripisuju nepoštenim policijskim i kaznenim praksama (Levine, Spalter-Roth i White, 2007., prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Rasna nesrazmjernost, (pre)zastupljenost siromašnih osoba, dispariteti u mentalnom zdravlju i visoke stope poremećaja upotrebe supstanci su takve razlike. Više od polovice svih zatvorenika živjelo je u siromaštvu godinu dana prije uhićenja, te imaju male šanse da izađu iz siromaštva nakon zatvaranja (Wheelock & Uggen, 2006., prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Povijest zatvaranja smanjuje godišnji prihod muškaraca za 40% (Western & Petit, 2010., prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Beskućništvo među bivšim zatvorenicima je četiri do šest puta više od stope za opću populaciju (Greenberg & Rosenheck, 2008., prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Procijenjene stope ozbiljnih mentalnih bolesti u zatvorima kreću se od 14% do 25%, što je više nego dvostruko više od postotka opće odrasle populacije (Fazel & Danesh, 2002.; Steadman, Osher, Robbins, Case i Samuels, 2009., svi prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). To znači da je čak 375 000 ljudi s teškim mentalnim bolestima svakog dana zatvoreno, umjesto da žive u zajednici ili u terapijskim okruženjima (Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Gotovo 65% zatvorenika ispunjava kriterije za poremećaje korištenja opojnih droga, a procjenjuje se da je 75% zatvorenika potrebna intervencija za zlouporabu droga (Pettus-Davis i Epperson, 2015.). U međuvremenu, samo oko 11% prima bilo kakvu vrstu liječenja dok je u zatvoru (Nacionalni centar za ovisnost i zlouporabu supstanci, 2010., prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). S obzirom na te razlike, masovno zatvaranje dovelo je do kriminalizacije rasnog statusa manjina, siromaštva i poremećaja u zdravlju i ponašanju. Jednom kada se nađe u zatvoru, pristup osobe konvencionalnim sredstvima koji promiču suzdržavanje od kriminala je trajno poremećen (Pettus-Davis, 2012.). Trenutačno postoji više od 40 000 državnih i lokalnih zakona koji osobama s poviješću zatvora zabranjuju pristup obrazovanju, zapošljavanju, stanovanju i drugim socijalnim i zdravstvenim uslugama dostupnim široj javnosti (Legal Action Center, 2009., prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Učinkovito preokretanje masovnog zatvaranja i njegovih sveprisutnih učinaka je najhitnije pitanje socijalne pravde u Sjedinjenim Američkim Državama (Pettus-Davis

i Epperson, 2015.). Nedavni pad dogodio se usred rastućeg skepticizma u pogledu učinkovitosti i upotrebe zatvorske kazne u Sjedinjenim Državama (Bosworth, 2011.). Rat protiv droge i drugi oblici teških kazni sve se više dovode u pitanje i na društvenoj i na političkoj razini (Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Postoji konsenzus između obje političke strane da smanjenje broja zatvorenika ima smisla iz financijskih i političkih razloga (Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Roberts (2004., prema Simpson i sur., 2020.) prikazuje štetu uzrokovanu s rasnom diskriminacijom u kaznenom sustavu i nerazmjernim stopama zatvaranja Afroamerikanaca iz siromašnih četvrti kroz načine na koje masovno zatvaranje oštećuje njihove društvene mreže i iskrivljuje društvene norme. Policijsko nasilje dodatna je šteta nepravedno raspoređena među manjinskim zajednicama (Simpson i sur., 2020.). Centri za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) zabilježili su 3 276 smrtnih ozljeda u četrdeset država povezanih s "pravnim intervencijama" ili ozljedama zadobivenim tijekom interakcije s policijom i drugim provoditeljima zakona (CDC, 2005., prema Simpson i sur., 2020.).

3.1. Ciljevi pametne dekarceracije

Kako bi oslanjanje na zatvorsku kaznu u konačnici prestalo, bit će potrebne značajne promjene u načinu na koji funkcionira američki kaznenopravni sustav – u cijelosti. Zato se u postizanju pametne dekarceracije moraju istovremeno ispuniti tri cilja.

Prvi cilj odnosi se na značajno smanjenje broja zatvorenika u zatvorima. Možda očekivano s obzirom na ono što sama dekarceracija označava, ali izgledno je da će ignoriranje važnosti lokalnih zatvora, u odnosu na državne i federalne, ugroziti napore pametne dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). U američkom kaznenopravnom sustavu lokalni zatvori prvotno su bili zamišljeni kao objekti za pritvor prije suđenja, ali pokazalo se da se sve manje razlikuju od zatvora (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zbog dugih razdoblja prije suđenja i prenapučenosti zatvora, ljudi u njima služe duže kazne i sedam je puta više ljudi u njima zatvoreno (Minton i Zeng, 2015., Subramanian i sur., 2015., svi prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Neka istraživanja su pokazala da i kratkotrajna zatvorska kazna može poremetiti

različite aspekte života pojedinca (npr. zaposlenje, odnosi u obitelji i zajednici), te da zatvorska kazna od samo nekoliko dana može dovesti do recidiva (Lowenkamp, VanNostrand i Holsinger, 2013., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Iz ovih razloga potrebne su komplementarne strategije koje smanjuju protok pojedinaca na ulazu u sustav i umanjuju, odnosno, eliminiraju duljinu boravka za one koji se suočavaju sa zatvorskom kaznom (Jacobson, 2005., Subramanian i sur., 2015., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Izazov predstavlja i određivanje „značajnog“ smanjenja zatvorske populacije, pa tako neke zagovaračke skupine sugeriraju da bi se zatvorska populacija mogla prepoloviti u sljedećih 10 do 15 godina (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Međutim, iako se ovakvo rapidno smanjenje može činiti privlačnim, činjenica je da bi se moglo pokazati neodrživim (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Neadekvatno razvijeni i neučinkoviti resursi zajednice pridonijeli bi neuspjehu pokreta (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Iako su razdoblja ekstremnog pada vjerojatna, postojano smanjenje tijekom vremena bilo bi povoljnije, slično dosljednom porastu zatvorske populacije tijekom četiri desetljeća (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zanimljivo je da je stopa zatvaranja u SAD-u prije ere masovnog zatvaranja bila u skladu s ostalim industrijaliziranim zapadnim zemljama (Travis, Western i Redburn, 2014., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.), stoga se čini da bi prikladan cilj za dugoročne napore dekarceracije bio povratak na stopu prije masovnog zatvaranja, otprilike manje od 200 na 100 000 osoba (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Društvene razlike među zatvorskom populacijom, poput rasnih i ekonomskih, postale su ogromne u razdoblju masovnog zatvaranja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Takve razlike proizlaze iz brojnih uzroka, uključujući i sustavnu pristranost u procesuiranju sudskih predmeta (Kingsnorth, MacIntosh i Sutherland, 2002., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.), neujednačeno postupanje policije u siromašnim manjinskim četvrtima (Brunson i Miller, 2006., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.) i neujednačenu praksu izricanja kazni (Bushway i Piehl, 2001., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Kako bi bio društveno pravedan, pristup pametne dekarceracije mora ne samo smanjiti broj zatvorenih pojedinaca, već i smanjiti nerazmjerni teret zatvaranja ranjive i potlačene populacije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Upravo zato je ispravljanje postojećih socijalnih razlika među zatvorenima

drugi cilj, koji će zahtijevati usmjeravanje pozornosti na čimbenike koji dovode do prekomjernog zatvaranja osoba koje su pripadnici manjina, osoba koje žive u siromaštvu, osoba s intelektualnim teškoćama ili problemima mentalnog zdravlja, kao i predanost ispravljanju tih čimbenika (Epperson i Pettus-Davis, 2015). Kako bi dekarceracija bila učinkovita i održiva, javna sigurnost mora biti maksimizirana, što je treći cilj pokreta pametne dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015). Iz ovog razloga, dekarceracija mora uključivati razvoj odgovora na zločin i neželjena ponašanja, kako bi koristili svim članovima društva (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). To je osobito slučaj za zajednice koje su podnijele teret masovnog zatvaranja, što je rezultiralo pogoršanim ekonomskim i socijalnim uvjetima (Clear, 2007., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Dekarceracija će biti učinkovita, održiva i društveno pravedna samo ako se navedena tri cilja istovremeno ostvare. Postoji i mogućnost značajnog smanjenja broja zatvorenih osoba, a s druge strane zadržavanja, ako ne i povećanja, neproporcionalnih stopa zatvaranja među pripadnicima manjina i osobama koje žive u siromaštvu (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Stoga se napori pametne dekarceracije moraju držati na očekivanju smanjenja nejednakosti ako se želi da napredak postignut u eri dekarceracije bude društveno pravedan (Epperson i Pettus-Davis, 2015). Jasno je, i vrlo vjerojatno, da će se politika i praksa dekarceracije umanjili, ako dekarceracija prijeti javnoj sigurnosti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

3.2. Vodeći koncepti pametne dekarceracije

Primjena ovih temeljnih koncepata na početku ere dekarceracije pomoći će transformirati sustav kaznenog pravosuđa i informirati eru nakon dekarceracije. Pokretanje ere pametne dekarceracije zahtijevat će promjenu paradigme o tome kako kaznenopravni sustav promatra, sprječava i reagira na zločin (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Sveobuhvatni pristup dekarceraciji još nije razvijen, kao ni transformativni rad koji je jedino moguć spajanjem različitih disciplina, sektora i razina intervencija (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Da bi došlo do transformativne ere dekarceracije, različite discipline kaznenog pravosuđa prvo moraju razviti određeni konsenzus oko temeljnih koncepata i načela koji bi vodili pametnu

dekarceraciju (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Prepoznajući tu potrebu, autori Travis, Western i Redburn (2014., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.) su ponudili četiri načela za ograničavanje razmjera zatvaranja i usmjeravanje prema novim pristupima: proporcionalnost, štedljivost, državljanstvo i socijalnu pravdu. Petersilia i Cullen (2014., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.) na sličan su način ponudili pet načela: postaviti gornje granice broja zatvorenika, shvatiti recidivizam ozbiljno, ponovno potvrditi rehabilitaciju, pružiti stručnu tehničku pomoć državama i zajednicama koje su spremne smanjiti broj i razviti kriminologiju smanjenja zatvora. Usprkos tome što ovi principi nude važne točke za razmatranje, ograničeni su za razvoj sveobuhvatnog vodećeg konceptualnog okvira pametne dekarceracije. Načela koja su iznijeli Travis, Western i Redburn (2014., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.) prilično su široka i sveobuhvatna, a izvješće vrlo malo predlaže praktične strategije za provedbu tih ideala. Petersilia i Cullen više se fokusiraju na specifične politike smanjenja zatvora, ali njihovi principi ne priznaju u potpunosti potrebu za skupom učinkovitih zamjena za zatvor dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Osim toga, niti jedan skup ovih načela ne odgovara izravno na golemi problem neproporcionalnog utjecaja masovnog zatvaranja na ranjive populacije. Ukratko, ova su načela relevantna i vjerojatno će pomoći umjerenom smanjenju zatvaranja u kratkom roku, ali sama po sebi nisu dovoljna za postizanje vrste transformacije koja je potrebna za postizanje ciljeva pametne dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Epperson i Pettus-Davis (2015.) u svom radu definiraju četiri vodeća koncepta za poticanje primjenjivih politika i inovativnih intervencija koje bi u konačnici mogle transformirati sustav kaznenog pravosuđa (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ovi koncepti ne nude neposredne odgovore na izazove dekarceracije, već vode do važnih pitanja čiji će odgovori izgraditi okvir i strategiju pametne dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Pametni pristup dekarceracije mora ispitati korisnost i funkciju samog zatvaranja, dovesti u pitanje mišljenje i gledište zatvorenih pojedinaca i pozdraviti ih kao vođe u pokretu dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.), zato se prvi koncept oslanja na promjenu narativa o zatvoru i zatvorenicima. Prevladavajući pristupu posljednja četiri desetljeća bio je oslanjanje na zatvaranje. Bilo da se radi o većim ili manjim prekršajima, prvi korak je privođenje osobe, što ukazuje na postojeću pretpostavku

da zatvaranje povećava javnu sigurnost uklanjanjem počinitelja iz društva (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Istina je da za osobe koje su optužene, odnosno, osuđene za nasilne zločine (npr. ubojstvo, silovanje, napad), ovaj argument može imati određenu valjanost (Epperson i Pettus-Davis, 2015.), no podaci iz 2010. godine pokazali su da nasilna kaznena djela čine oko 4% svih uhićenja diljem zemlje, dok je, usporedbe radi, skoro 30% uhićenja bilo povezano s drogom ili zločinima protiv imovine (Snyder, 2012., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Iste godine, gotovo 47% državnih zatvorenika i više od 90% federalnih zatvorenika služilo je kaznu za nenasilna kaznena djela (Snyder, 2012., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Također, u lokalnim zatvorima zatvorsku populaciju uglavnom čine pojedinci s nenasilnim optužbama (Subramanian i sur., 2015., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ove statistike upućuju na to da veliki udio zatvorske populacije u SAD-u ne predstavlja neposrednu opasnost u svojim zajednicama, te da potencijalna prijetnja javnoj sigurnosti gotovo i ne postoji u njihovom onesposobljavanju (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Druga uobičajena pretpostavka o korisnosti zatvaranja je da zatvaranje smanjuje vjerojatnost ponovnog nezakonitog ponašanja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Bilo pružanjem rehabilitacijskih usluga ili odvrćanjem od zločina, pojam „korekcije“, koji se koristi u američkom kaznenopravnom sustavu, sugerira da zatvaranje ispravlja sklonost osobe kriminalnom ponašanju (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ako je ova pretpostavka istinita za sve, ili samo za većinu zatvorenih pojedinaca, moglo bi se tvrditi da zatvaranje služi javnoj sigurnosti i smanjenju budućih kaznenih djela, čak i za nenasilne počinitelje (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Međutim, mnogobrojna su istraživanja istaknula iznimno visoke stope recidiva među bivšim zatvorenicima. Na primjer, Durose, Cooper i Snyder (2014., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.) otkrili su da je više od tri četvrtine puštenih zatvorenika ponovno uhićeno zbog novog zločina unutar pet godina. Druga istraživanja pokazuju da je čak i kratkotrajno zatvaranje povezano s povećanim stopama kriminalnih aktivnosti, na primjer, u usporedbi s boravkom kraćim od 24 sata, provođenje dva ili tri dana u zatvoru povezano je s većom vjerojatnošću budućeg prijestupa (Lowenkamp, VanNostrand i Holsinger, 2013., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ovo istraživanje naglašava činjenicu da zatvaranje ne smanjuje recidivizam,

te da u najgorem slučaju povećava rizik od budućih prijestupa (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Pretpostavke povezane s korisnošću zatvaranja vodile su zakonodavstvo, politiku i praksu kaznenopravnog sustava u posljednjih 40 godina, zauzvrat rezultirajući erom masovnog zatvaranja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zato je, s ciljem dolaska do ere pametne dekarceracije, potrebno preispitati ove pretpostavke, i zamijeniti ih s procjenama korisnosti zatvaranja utemeljenih na dokazima (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Država je odlučila ignorirati uzročno-posljedične veze koje dovode do počinjenja zločina i prihvatila je ideju da je zatvaranje prikladno sredstvo tjeranja ljudi da se ponašaju na željeni način i slijede zakon, što je ograničilo njenu kreativnost da promiče društveno poželjna ponašanja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Sumarno, pristup pametne dekarceracije trebao bi gledati na zatvaranje kao na učinkovito sredstvo samo za onesposobljavanje visokorizičnih nasilnih pojedinaca, onih koji najviše ugrožavaju javnu sigurnost (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Povijesno gledano, trenutni i bivši zatvoreni pojedinci bili su sustavno obespravljeni u pogledu napora reforme kaznenog pravosuđa (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Međutim, pojedinci s iskustvom zatvaranja imaju znanja iz prve ruke o složenosti uključenosti u kaznenopravni sustav, stoga imaju jedinstvenu perspektivu o tome što je potrebno za smanjenje kriminalnih aktivnosti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Stručnjačke intervencije široko su prihvaćene u drugim područjima rehabilitacije, uključujući zlouporabu supstanci (Liddle, Rowe, Dakof, Ungaro i Henderson, 2004., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.); fizičko i mentalno zdravlje (Davidson, Chinman, Sells i Rowe, 2006.; Dennis, 2003.; Sells, Davidson, Jewell, Falzer i Rowe, 2006., svi prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.); i osobe s invaliditetom (Corrigan, 2006.; Haring & Breen, 1992., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Pristup pametne dekarceracije sadašnje i bivše zatvorenike ne mora promatrati samo kao objekte za intervenciju, već kao ključne stručnjake u stvaranju učinkovitih rješenja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Iskustva sa sustavom kaznenog pravosuđa unutar i izvan zatvorskog okruženja trebala bi poslužiti kao podloga za ciljane društvene inovacije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Drugi koncept, uvođenje inovacija u kaznenopravni sustav, odnosi se na transformaciju sustava koja će zahtijevati napredak u svim njegovim sektorima,

uključujući provedbu zakona, sudske sustave, zatvore i nadzor zajednice (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Iako zatvori predstavljaju najvidljiviju i najintenzivniju manifestaciju masovnog zatvaranja, oni samo odražavaju simptome ukupnog sustava politika i praksi koje podržavaju masovno zatvaranje (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). S obzirom da postojeći sustav ima tendenciju funkcionirati na izoliran način, odnosno, svaki njegov vladajući sektor djeluje neovisno i bez razumijevanja učinaka tog sektora na druge dijelove sustava kaznenog pravosuđa (Epperson i Pettus-Davis, 2015.), pametna će dekarceracija zahtijevati društvene inovacije na svim razinama kaznenopravnog sustava, a ne samo razvoj politike i zakonodavnih reformi (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Provedba zakona predstavlja ulaznu točku u formalno sudjelovanje u kaznenom pravosuđu, to jest, svaka osoba koja završi u zatvoru, prvo ima neku vrstu interakcije s policijom (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Postojeća policijska praksa i policijska politika igraju važnu ulogu ne samo u broju uhićenih osoba, već i u demografskim karakteristikama i karakteristikama zajednice tih pojedinaca (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Studije su pokazale da četvrti sa sličnim razinama kriminala mogu doživjeti vrlo različite stope uhićenja i zatvaranja, uglavnom potaknute razinom prisutnosti i nadzora policije (Brunson i Miller, 2006.; Weitzer, 2000., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Policija također koristi značajnu količinu diskrecije u svojim svakodnevnim dužnostima, redovito odlučujući kojim će četvrtima patrolirati, koga zaustaviti, ispitati i zadržati, te treba li pojedinca optužiti za zločin (Brown, 1988., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Naposljetku, policija se često suočava s važnom odlukom hoće li službeno uhititi pojedinca ili upotrijebiti neku alternativnu intervenciju (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Kao što je u radu već spomenuto, tužitelji su ključni čimbenici u eri masovnog zatvaranja, kao i potencijalni pokretači promjena u novoj eri dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Tužitelji svakodnevno donose odluke koje imaju velik utjecaj na korištenje zatvorske kazne, uključujući hoće li uopće i koje optužnice podići protiv optuženika, vrste kazni koje će preporučiti i koje će kazne biti uključene u sporazume o priznanju krivnje (Tonry, 2013., Davis, 2016.). Međutim, tužitelji donekle „uživaju“ status izolirane grane pravosuđa, koja djeluje neovisno o drugim dijelovima, a možda i s namjerom izricanja najstrožih mogućih kazni (Barkow, 2013., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Iako nedovoljno

proučeno područje, U posljednje se vrijeme sve više prepoznaje kritična uloga koju diskrecijsko pravo tužitelja igra u održavanju masovnog zatvaranja i reformi tužiteljske prakse kako bi se unaprijedila dekarceracija (McLeod, 2012., Davis, 2016.). Sudski sustav odigrao je glavnu ulogu u masovnom zatvaranju i njegova se uloga u napredovanju pametne dekarceracije ne može umanjiti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). S obzirom na to da je sudski sustav evoluirao u sustav u kojem se od 90% do 95% predmeta rješava sporazumom o priznanju krivnje, ključno je da suci, branitelji i tužitelji, kao i razno sudsko osoblje, počnu raditi zajedno na namjernom poništenju ishitrene odluke o zatvaranju (Devers, 2011., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Umjesto toga, moraju razviti i usvojiti niz ishoda koji ne uključuju zatvaranje, a unutar sudskog sustava mora postojati obveza da se tim alternativama daju prioriteta, osim ako je prijetnja javnoj sigurnosti toliko velika da je zatvaranje opravdano (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Jedna od stvari koja bi mogla imati značajan utjecaj na zatvorsku populaciju je reforma jamčevine (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Preko 60% osoba u zatvoru nije osuđena, već u zatvoru čeka sudsko saslušanje jer si ne mogu priuštiti plaćanje skupe jamčevine (Minton i Zeng, 2015., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Mnogi pojedinci dugo sjede u zatvoru kako bi se u konačnici izjasnili krivima, uz dogovor da će vrijeme koje su već odslužili biti dovoljna kazna (Subramanian i sur., 2015., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zapravo, ti su pojedinci platili cijenu za svoj navodni prijestup prije nego što su za njega uopće osuđeni (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). S druge strane, pojedinci koji se žele vratiti u svoje domove i zajednice, mogu zatražiti agencije za jamčevinu, što ih dodatno izlaže financijskim poteškoćama, nadzoru i prisili „lovaca na glave“ (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Iz tih razloga, značajna reforma postupaka jamčevine važan je korak koji sudski sustav treba poduzeti u pravcu dekarceracije (Hutchinson, 2015., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). U eri masovnog zatvaranja, zatvori su prepuni milijuna pojedinaca koji dolaze u kontakt s kaznenopravnim sustavom (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Kao rezultat toga, navodne popravne namjere zatvora potpadaju pod prioritete institucionalne sigurnosti i društvene kontrole (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ne postoje odgovarajući resursi za pružanje potrebnih rehabilitacijskih tretmana i intervencija zatvorenim pojedincima, jer se resursi u prvom redu dodjeljuju potrebama zatvaranja

(Henrichson & Delaney, 2012., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Osobe koje izlaze iz zatvora vraćaju se u zajednice s manje individualnih vještina i socijalne podrške nego što su imali pri ulasku u zatvor, što dovodi do visokog rizika od recidiva i iskustva ponovnog zatvaranja (Hughes i Wilson, 2002., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015). U nadolazećoj eri dekarceracije, zatvorske kazne trebale bi se izricati samo u slučajevima da se nikakva manje restriktivna mjera ne može koristiti bez ugrožavanja javne sigurnosti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Kada se taj cilj ostvari, preostali zatvoreni pojedinci bit će oni koji predstavljaju najveći rizik javnoj sigurnosti, ali će cjelokupna zatvorska populacija biti znatno manja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ovo smanjenje će omogućiti da zatvaranje služi svojoj krajnjoj korisnosti, onesposobljavanju, uz olakšavanje provođenja intervencija čiji će cilj biti smanjenje potencijalnih rizika i prijetnji javnoj sigurnosti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Za one koji bi ostali u zatvorima, posebne intervencije mogle bi se prilagoditi njihovom riziku od ponovnog prijestupa, čime bi se poboljšala javna sigurnost nakon njihovog izlaska iz zatvora (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Posljedično, iznos novca ušteden manjim brojem zatvorenika ponovno bi se mogao uložiti u istraživanje i razvoj društvenih inovacija i potporu zajednice kako bi se spriječila mogućnost dolaska u kontakt s kaznenopravnim sustavom (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Nadzor zajednice, odnosno uvjetna osuda i uvjetni otpust, strategije su koje sustav kaznenog pravosuđa koristi kako bi skratio vrijeme koje pojedinac provede u zatvoru ili potpuno zamijenio zatvorsku kaznu (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). U eri masovnog zatvaranja, probacija je bila segment kaznenog pravosuđa koja je rasla najbržom brzinom, a od približno 7 milijuna pojedinaca koji su trenutno uključeni u sustav kaznenog pravosuđa, gotovo 5 milijuna je na uvjetnoj kazni i uvjetnom otpustu (Glaze i Bonczar, 2007.; Petersilia, 1997., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Nadzor u zajednici izvorno je trebao biti alternativa zatvaranju i prilika za pružanje rehabilitacijskih usluga pojedincima i olakšavanje njihovih pozitivnih doprinosa njihovim zajednicama, ali, nažalost, eksponencijalni rast nadzora u zajednici, posebno uvjetne kazne, rezultirao je ogromnim brojem slučajeva po službeniku, što čini pružanje individualno prilagođenih rehabilitacijskih usluga gotovo nemogućim (Maruschak i Parks, 2012.; Petersilia, 1997., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Osim toga, korištenje zatvora za tehničko kršenje uvjetne kazne

i uvjetnog otpusta ubrzava proces zatvaranja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Za mnoge, uvjetni otpust i uvjetna kazna postali su ništa više od čekaonice za ponovni zatvor (Epperson i sur., 2014., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Pametni pristup dekarceraciji mora uključivati reviziju nadzora zajednice kako bi se povećali rehabilitacijski ciljevi (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Resursi i poticaji trebali bi biti usmjereni na pomoć pojedincima da razviju vještine i podršku koja će povećati njihovu prosocijalnu uključenost u zajednicu i smanjiti vjerojatnost ponovnog počinjenja kaznenog djela (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Nadzor u zajednici trebao bi se odvijati u zajednici pojedinca, a ne po odjelima unutar ureda, gdje postoje logističke prepreke da osoblje zaduženo za nadzor u zajednici razumije podršku i resurse susjedstva (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Pametna dekarceracija bit će složena i sveobuhvatna i zahtijevat će integraciju perspektiva iz više disciplina (Epperson i Pettus-Davis, 2015.), što predstavlja treći koncept pametne dekarceracije. Kao što je prikazano u ovom radu, razvoj politike i prakse utjecao je na opseg masovnog zatvaranja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zakonodavstvo je očito odigralo ulogu u povećanju broja pojedinaca koji ispunjavaju uvjete za zatvaranje i duljini njihove zatvorske kazne (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zakoni o obveznim minimalnim kaznama propisali su oštre kazne za određena kaznena djela vezana uz droge i posjedovanje određenih količina (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zakoni o civilnom invaliditetu 1980-ih i 1990-ih imali su drastičan utjecaj na osobe osuđene za kaznena djela, određujući gdje mogu živjeti, raditi, glasati i kako mogu zasnovati obitelj (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zakon o kontroli nasilnog kriminala iz 1994., najveći takav prijedlog zakona u povijesti Sjedinjenih Američkih Država, imao je značajan učinak na državnu kaznenu politiku (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Do kraja 20. stoljeća, većina je saveznih država usvojila zakone o odmjeravanju kazni koji su zahtijevali da zatvorenici odsluže 85% svoje kazne iza rešetaka bez obzira na dobro ponašanje ili olakotne okolnosti (Sabol i sur., 2002.; Turner i sur., 1999., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Zakoni o tri prekršaja, koje je uspostavilo 28 od 50 saveznih država, zahtijevali su duže zatvorske kazne za osobe s višestrukim osudama za kaznena djela (Benekos i Merlo, 1995., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Nažalost, kako se širila mreža onih koji su otišli u zatvor, nije bilo značajnog razvoja djelotvornih i

praktičnih intervencija za rješavanje potreba rastuće populacije zatvorenika (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Većina fiskalnih i intelektualnih resursa bila je usmjerena na kažnjavanje i takozvano odvracanje tijekom 80-ih i 90-ih godina prošlog stoljeća (Garland, 2001; Martinson, 1975., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Politike i prakse koje pridonose masovnom zatvaranju bile su iznimno skup eksperiment, u trajanju od 40 godina s troškom od preko 50 milijardi dolara godišnje, uz ljudske resurse i resurse zajednice (Spelman, 2009., prema Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Za razvoj transformativnog, pametnog pristupa dekarceracije potrebna je ista razina fiskalnog, političkog, ljudskog kapitala i ulaganja u zajednicu koja je omogućila procvat masovnog zatvaranja, barem u početku (pametna dekarceracija vjerojatno će uštedjeti novac tijekom vremena) (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Pametna dekarceracija zahtijeva mnogo više od jednostavnog smanjenja broja zatvorenika (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Kao što je pokazala deinstitucionalizacija psihijatrijskih bolnica, nije nužno samo isprazniti ustanove, izazov je razviti više sustava za primanje, pomoć i podršku onima koji bi prethodno bili institucionalizirani (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Da bi bio uspješan, pristup pametne dekarceracije mora izgraditi kapacitete za odgovor na decentralizaciju zatvora promicanjem zaštite fizičkog i mentalnog zdravlja, stanovanja, obrazovanja, zapošljavanja i promicanjem ostvarivanja građanskih mogućnosti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Razvijanje alata i pristupa za postizanje izgradnje kapaciteta zahtijevat će perspektive stručnjaka iz različitih disciplina i sektora, koji djeluju izvan zatvora i kaznenopravnog sustava (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Osim toga, pristup pametne dekarceracije mora razviti niz zamjenskih intervencija za zatvaranje jer bi puko nezatvaranje ljudi i nadanje da će se neželjena ponašanja prekinuti bilo neučinkovito, ali i nerealno za očekivati (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Pristup pametne dekarceracije odbacuje ideju da bi kriminolozi, kazneno pravosuđe i zatvorski stručnjaci trebali biti isključivo odgovorni za poništavanje masovnog zatvaranja (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ono što pristup konstantno ističe su transdisciplinarni pristupi i perspektive koji imaju mogućnost generiranja budućeg okruženja javne sigurnosti i dobrobiti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Transdisciplinarne perspektive neophodne su za redefiniranje i preispitivanje onoga

što čini istinski kriminalno ponašanje, koji su simptomi kriza javnog zdravlja, koje vrste ponašanja policija i inovacije u praksi mogu spriječiti i kada je doista potrebno zatvoriti osobe (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Pronalaženje ovih odgovora zahtijevat će identifikaciju ključnih smjerova za promjenu ili uspjeh, ali morat će razumjeti i ekonomske formulacije za stvaranje i podržavanje sustava skrbi i promjene (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Važno je razumjeti kako najbolje provesti ljude kroz sustav kaznenog pravosuđa uz najmanju štetu pojedincima i zajednicama nakon puštanja na slobodu, kako bi se omogućila adekvatna rehabilitacija (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Potrebne su nove perspektive, transformirani pristupi i transdisciplinarni paradigme kako bi se postigla pametna dekarceracija (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

Prema posljednjem konceptu, pristup pametne dekarceracije mora stvoriti nove dokaze za odgovarajuće reforme i koristiti postojeće dokaze za usmjeravanje donošenja odluka i razvoja programa (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Metode se moraju integrirati kako bi se kontinuirano ispitivali i procjenjivali učinci intervencija politike i prakse, razvijajući tako dodatne dokaze na temelju kojih se može djelovati. Do masovnog zatvaranja došlo je većinom zbog donošenja politika i praksi temeljenih na političkim motivima i neutemeljenim rješenjima (Epperson i Pettus-Davis, 2015.), koje su kontinuirano primjenjivane i održavane – unatoč slabim rezultatima – i bez odgovarajuće evaluacije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Unatoč golemim financijskim i društvenim troškovima masovnog zatvaranja, i desetljećima istraživanja koja pokazuju kako će se većina pojedinaca naposljetku ponovno vratiti u zatvor, zbunjujuće je, ako ne i zabrinjavajuće, da se poziv za smanjenje stope zatvaranja pojavio nedavno (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Kako bi se to promijenilo, pristup pametne dekarceracije mora kontinuirano procjenjivati učinke intervencija na više razina (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Društvene inovacije trebale bi se temeljiti na postojećim dokazima iz više disciplina, o tome što djeluje na sprječavanje činja i ponavljanja zločina (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). U tom smislu, nova rješenja će se temeljiti na prošlim dokazima o rizičnim i zaštitnim čimbenicima za kriminalna ponašanja, potrebama ljudi s iskustvom zatvaranja i učinkovitosti trenutnih pristupa intervencijama (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Međutim, pametna dekarceracija ne smije se samo oslanjati na dokaze iz prošlosti,

već zahtijeva strogo i pravovremeno uključivanje novih dokaza, kao i kontinuirano ocjenjivanje novih rješenja bez krajnje točke (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Svaka bi nova intervencija trebala biti osmišljena i kreirana s očekivanjem da se ljudi i sustavi razvijaju, zbog čega se pristupi moraju prilagođavati (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Inovacije pametne dekarceracije trebale bi uključivati propisane programe, politiku i evaluacije, a nove intervencije trebale bi proći procjenu potreba i evaluaciju teorije, logike, procesa, ishoda i učinkovitosti (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Kako bi se održalo načelo utemeljenosti na dokazima, kvalificirani istraživači uvijek bi trebali biti uključeni u razvoj intervencija, a one bi trebale težiti postizanju najviših znanstvenih standarda (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Percipirani uspjeh i proliferacija društvenih inovacija trebali bi se u prvom redu temeljiti na njihovoj učinkovitosti, a ne na vanjskim motivatorima (Epperson i Pettus-Davis, 2015.). Ukratko, znanost mora pokretati proces pametne dekarceracije (Epperson i Pettus-Davis, 2015.).

4. Inovacije u kaznenopravnom sustavu

Podizanje svijesti u društvu polako je stvorilo priliku za istraživanjem kako promjene tradicionalnih uloga aktera unutar kaznenopravnog sustava mogu unaprijediti pametne pristupe dekarceraciji koji smanjuju stope recidivizma (Fan, 2014.). Dvije najraširenije opcije alternativa zatvorskoj kazni su sudovi za droge i programi odvratanja prije suđenja (*pretrial diversion programs*), koji se oslanjaju na promjenu diskrecijskog prava sudaca i tužitelja (Fan, 2014.).

Već spomenuti sudovi za droge predstavljaju jednu od glavnih inovacija američkog kaznenog pravosuđa u posljednja tri desetljeća, koja je započela kao mala lokalna ideja u Miamiu (Fan, 2014.). Ova inovacija, kojom se sucima i tužiteljima pružila jedna nova rehabilitacijska uloga, prerasla je u masovni pokret, s više od 2500 programa diljem Amerike (Fan, 2014., Huddleston i Marlowe, 2011.). Iako se sudionici i format ovih sudova uvelike razlikuju, njihov je glavni cilj poticanje suradnje između sudaca, odvjetnika i resursa koji postoje unutar zajednice s ciljem pružanja učinkovitih tretmana koji smanjuju ovisnost o psihoaktivnim tvarima, kao i

omogućavanja odgovarajućih poticaja zajednice i sankcija koje povećavaju javnu sigurnost (Castellano, 2011; Rossman i sur., 2011., prema Morgan i sur., 2016.). Sudovi za droge osmišljeni su za liječenje pojedinaca koji se bore s ovisnosti, te za pružanje alata koji su im potrebni da promijene svoje živote (Huddleston i Marlowe, 2016.). Sudac Suda za droge ima ulogu vođe interdisciplinarnog tima stručnjaka, koji se najčešće sastoji od sudskog koordinatora, tužitelja, branitelja, pružatelja usluga liječenja, voditelja slučaja, službenika za probaciju i predstavnika organa za provođenje zakona (Huddleston i Marlowe, 2016., Burke, 2010., Rempel i sur., 2004.). Sudionici koji ispunjavaju uvjete za program su pojedinci koji su ovisni o drogama i/ili alkoholu i koji su uglavnom optuženi za prekršaje povezane s posjedovanjem psihoaktivnih supstanci ili za druge prekršaje za koje se utvrdi da su uzrokovani njihovom ovisnosti, poput krađe (Huddleston i Marlowe, 2016.). Većina programa Sudova za droge ima planirano trajanje od 12 do 18 mjeseci, iako uvijek postoji mogućnost da će nekim sudionicima trebati znatno više vremena da zadovolje kriterije za završetak programa (Huddleston i Marlowe, 2016.). Da bi uspješno završili program, sudionici moraju dokazati kontinuiranu apstinenciju od droga i alkohola u vremenskom razdoblju od šest mjeseci ili dulje, zadovoljiti postavljene uvjete liječenja i nadzora, platiti novčane kazne, ukoliko ih ima, te završiti društveno koristan rad ili izvršiti neki oblik naknade žrtvama koje su svojim djelima oštetili (Huddleston i Marlowe, 2016.). Sudionici obično prolaze nasumično tjedno testiranje na droge i alkohol i prisustvuju redovitim saslušanjima na sudu, tijekom kojih sudac pregledava njihov napredak (Burke, 2010., Huddleston i Marlowe, 2016., Rempel i sur., 2004.) i može nametnuti posljedice koje ovise o njihovoj uspješnosti, bilo da one uključuju nagrade (npr. pohvale, smanjen nadzor), izmjene u planu liječenja (npr. prelazak na intenzivniji modalitet skrbi) i kaznene sankcije (npr. društveno koristan rad) (Huddleston i Marlowe, 2016.). Nakon što se tim Suda za droge sastane, pregleda slučaj i donese privremenu odluku o odgovarajućem tijeku radnje, njegovi članovi doprinose informacijama iz svoje perspektive o napretku sudionika u programu, i mogu dati preporuke za daljnji rad (Huddleston i Marlowe, 2016.). Nakon pažljivog razmatranja svih relevantnih informacija, sagledavanja svih preporuka i razgovora s pojedincem, sudac ima zakonsku i etičku dužnost donijeti konačnu odluku o tome koje će posljedice izreći (Huddleston i Marlowe, 2016.).

Planovi liječenja razlikuju se prema individualnim kliničkim potrebama sudionika, pa tako uz liječenje ovisnosti, usluge često uključuju liječenje mentalnog zdravlja, obiteljsko i profesionalno savjetovanje, obrazovnu pomoć, pomoć u smještaju ili u dobivanju medicinske skrbi (Huddleston i Marlowe, 2016.). Osim toga, voditelji slučaja, uglavnom socijalni radnici, mogu pomoći sudionicima u pristupu zdravstvenom osiguranju, financijskim ili drugim socijalnim uslugama na koje imaju zakonsko pravo (Huddleston i Marlowe, 2016.). Sudovi za droge daju počiniteljima poticaj da uspiju u liječenju od ovisnosti kako bi izbjegli zatvor (McCaskill, 1998., prema Fan, 2014.). Suci preuzimaju aktivniju ulogu u praćenju i poticanju napretka, pa tako i razvijaju jedan interpersonalni odnos (Burke, 2010.), dok tužitelji i branitelji zauzimaju manje protivničku ulogu kao dio tima koji radi na oporavku pojedinca (Kaye, 1998., prema Fan, 2014.). Sve je više dokaza o uspjehu rehabilitacijskog pristupa sudova za droge, u smislu smanjenja recidivizma i uštede troškova (Rempel i sur., 2004.). Budućnost sudova za droge uvelike ovisi o stvaranju konkretnih rezultata, odnosno, da sve više optuženika završava liječenje, da dolazi do smanjenja stopa recidivizma i da postoji povrat uložениh sredstava, vidljiv u odgojnim, zdravstvenim i ostalim uštedama (Rempel i sur., 2004.). Stavljanje sudaca u rehabilitacijsku ulogu stoga ima mjerljive rezultate za javnu sigurnost, ljudsko iskupljenje i izgleda da smanjuje pritisak na javni proračun (Fan, 2014.). Iako se čini da su sudovi za liječenje isplativi, jedna od kritika je da se ovisnost i dalje usmjerava u kaznenopravni sustav, čime se liječenje uvjetuje uhićenjem, umjesto da se na njega gleda kao na javnozdravstveni problem (National Association of Criminal Defense Lawyers, 2009., prema Fan, 2014.). Institucionalni akteri koji imaju središnju ulogu, to jest, suci i tužitelji, stupaju na scenu tek nakon pokretanja kaznenog procesa uhićenjem (Fan, 2014.). Također, iako se postupci i praksa razlikuju od suda do suda, „cijena“ za ulazak je uglavnom svugdje ista – izjava o priznanju krivnje (Nolan, 2001., prema Fan, 2014.).

Osnovna ideja iza programa preusmjeravanja je da optuženici koji ispunjavaju uvjete i čiji zločini se odnose na temeljni problem kao što je ovisnost, podliježu nadzoru i liječenju, a ne suđenju i zatvaranju (Clark, 2007.). Poput sudova za droge, programi preusmjeravanja obično počinju nakon pokretanja kaznene obrade uhićenjem (Clark, 2007.). Poput sudova za droge, programi preusmjeravanja prije suđenja (*pretrial*

diversion programs) postali su popularni krajem 1960-ih godina kao način smanjenja troškova i smanjenja broja zatvorenika, te kao način rehabilitacije prijestupnika (Feeley, 1983., prema Fan, 2014.). Dok je izvorni tip ovakvih programa kulminirao odbacivanjem optužbi na temelju zadovoljenja uvjeta preusmjeravanja, posljednjih su godina mnogi programi preusmjeravanja mnogo čvršće isprepleteni s kaznenom obradom, također zahtijevajući priznanje krivnje prije ulaska u program (Clark, 2007.). Tužitelji imaju središnju ulogu i široke diskrecijske ovlasti o tome hoće li optuženici ući u program preusmjeravanja prije suđenja, i važući faktore poput prirode kaznenog djela, interesa za uštedu tužiteljskih i pravosudnih resursa i, konačno, prevencije kriminala (Clark, 2007.). Vidljivo je da između ove dvije inovacije postoje sličnosti. Obje su stvorene s ciljem rješavanja onog temeljnog problema zbog kojeg je optuženik uopće ušao u sustav, a to je problem ovisnosti. Upravo zato i sudovi za droge i programi preusmjeravanja zahtijevaju, na primjer, liječenje od ovisnosti ili savjetovanje (Clark, 2007.). Još jedan zajednički cilj je smanjenje stope recidivizma, a neka su istraživanja već potvrdila uspješnost ovakvih programa (Clark, 2007.). Iako sudjelovanje u programima preusmjeravanja i sudovima za droge mora biti dobrovoljno, kazneni sud ima moć prisile kojom može „motivirati“ pojedinca na ulazak u određeni program (Clark, 2007.). Obje inovacije pružaju optuženiku pravni poticaj da uspješno završi program, bilo da se radi o odbacivanju optužbi ili brisanju dosjea (programi preusmjeravanja) ili smanjenju optužbi ili kazne (sudovi za droge) (Clark, 2007.). Naravno, kad postoje sličnosti, postoje i određene razlike. Prema Clark (2007.), tradicionalni programi preusmjeravanja nastoje premjestiti optuženike izvan sudskog sustava, dok sudovi za droge zahtijevaju konstantu uključenost sudskog sustava. Programi preusmjeravanja kraće traju uslijed nepoštivanja obveza, dok s druge strane sudovi za liječenje očekuju neuspjeh optuženika i dulje rade s njima (Clark, 2007.). Programi preusmjeravanja obično su namijenjeni počiniteljima koji su prvi put počinili kaznena djela, dok sudovi za droge rade s višestrukim počiniteljima ili osobama s ozbiljnijim optužbama (Clark, 2007.).

5. Doprinos socijalnog rada

Veliki izazovi socijalnog rada predstavljaju kompleksne i važne probleme s kojima se društvo susreće, a njihovo uspostavljanje za cilj ima potaknuti razvoj rješenja temeljenih na istraživanju (Yaffe, 2019.), te ubrzavanje društvenih inovacija (Nurius i sur., 2017.). Inicijativa Velikih izazova odražava potencijal socijalnog rada u spremnosti i poduzetnosti na razini struke za uključivanjem u suradnju s drugim disciplinama na stvaranju i implementaciji inovativnih rješenja i intervencija utemeljenih na dokazima (Nurius i sur., 2017., Bent-Goodley, 2016., Pettus Davis i Epperson, 2015.). Prije svega, kako bi uopće mogli raditi na stvaranju i uvođenju adekvatnih rješenja, socijalni radnici trebaju biti dobro upoznati s tematikom velikih izazova, odnosno njihovim uzrocima i na koga utječu. Mogu se odlučiti za djelovanje u jednom području, kao i podijeliti inovativne prakse s ostalim istraživačima kako bi se moglo prikupiti više dokaza i kako bi se razvila znanost koja podržava odgovore temeljene na praksi (Bent-Goodley, 2016.). Za socijalne radnike također postoji mogućnost udruživanja kako bi lobirali za društvene promjene i radili na unapređenju politika koje pružaju odgovor na iskorjenjivanje ovih društvenih problema (Bent-Goodley, 2016.). Viđeni kao nositelji i pokretači društvenih promjena, socijalni radnici imaju moć stvaranja promjena vezanih za kritična društvena područja, te stvaraju priliku za daljnji utjecaj profesije kroz kolektivni stav i mobilizaciju struke (Bent-Goodley, 2016.). U idealnom slučaju, zagovornici svakog od 12 izazova trebali bi razviti neke materijale koji bi pomogli edukatorima socijalnog rada da osmisle nastavne programe, razviju potrebne materijale i testiraju njihovu učinkovitost (Yaffe, 2019.). Ako su ove inicijative doista važne za socijalni rad, trebale bi biti integrirane u obrazovanje socijalnih radnika, a edukatori socijalnog rada bi se trebali posvetiti specifičnim kompetencijama povezanim upravo s ovim inicijativama (Yaffe, 2019.). Nekako je za očekivati da će veliki izazovi biti uključeni u obrazovanje budućih socijalnih radnika, međutim, pokazalo se da trenutno obrazovanje studenata socijalnog rada, u rasponu od preddiplomskog pa do doktorskog studija, možda i nije pripremljeno za transdisciplinarnu pristupe rješavanju problema (Nurius i sur., 2017.). Studente socijalnog rada treba poticati da budu vođe u timovima i poduzetnici u traženju inovativnih rješenja za složene probleme, što bi se trebalo konstantno naglašavati kroz nastavni plan i program

socijalnog rada na makro razini (Nurius i sur., 2017.). I konačno, profesija socijalnog rada treba posvetiti pažnju razvoju radne snage ako želi privući i zadržati buduće voditelje i edukatore koji su spremni boriti se s velikim izazovima koji muče pojedince, obitelji i zajednice (Nurius i sur., 2017.). Profesija socijalnog rada pozicionirana je na vodećem mjestu u dalekosežnom izazovu socijalne pravde, zahvaljujući svojoj ulozi u povijesti reformskih napora, etičkoj predanosti socijalnoj pravdi i vodstvu u intervencijama koje se bave složenim društvenim problemima (Abramovitz, 1998; Brekke, Ell i Palinkas, 2007; Fraser, 2004.; svi prema Hereth i Bouris, 2019.). Upravo se zato socijalni radnici moraju usredotočiti na potrebe kriminalizirane populacije (Hereth i Bouris, 2019.) i identificirati učinkovite strategije prevencije i rehabilitacije kako bi se smanjile stope recidivizma i kako bi se prekinuo ciklus zatvaranja koji ne utječe samo na pojedince, već i na cijelu zajednicu (Sawyer & Wagner, 2019.). Većinu zatvorene populacije čine Afroamerikanci, osobe koje žive u siromaštvu ili se nose s određenim problemima mentalnog zdravlja (Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Iz tih razloga, socijalni radnici, ali i javnost općenito, sve više vide masovno zatvaranje kao nemoralno i pogrešno usmjereno, te kao uzrok krize socijalne pravde. Društvene razlike izrazito su vidljive na zatvorskoj populaciji, koje mnogi pripisuju pristranim, ali i nepoštenim policijskim i kaznenim praksama (Levine, Spalter-Roth i White, 2007., prema Pettus-Davis i Epperson, 2015.). S obzirom na predanost socijalnog rada ranjivim populacijama, profesija ima iznimnu priliku definirati i voditi u rješavanju velikog izazova koji se kreće od masovnog zatvaranja do pametne dekarceracije (Pettus-Davis i Epperson, 2015.). Poznavanjem metode socijalnog rada u zajednici, socijalni radnici za cilj uvijek imaju uključivanje marginaliziranih i ranjivih skupina ljudi, kao i pomoć pojedincima, obiteljima i zajednicama u unapređivanju svoje dobrobiti i sposobnosti za rješavanje problema.

6. Zaključak

Na temelju svega navedenog u radu, može se zaključiti da je sad idealno vrijeme za promjene unutar cijelog kaznenopravnog sustava. Razdoblje masovne inkarceracije preko 40 godina je bilo na snazi, i sa sobom donijelo brojne nepravedne posljedice.

Možemo se zapitati na koji način potaknuti cijeli sustav da promijeni svoj stav o zatvaranju, kada i formulacije koje i sad koristimo, poput „alternativa“ zatvorskoj kazni, implicira da je zatvaranje ono što bi se trebalo dogoditi? Što kada bi zatvaranje bilo posljednja opcija, ali ona koja uvijek zahtijeva opravdanje? U planiranju i provođenju reformi potrebno je uključiti stručnjake iz različitih područja i disciplina, koji će sa svojim individualnim, ali i jedinstvenim znanjima, unaprijediti kaznenopravni sustav. Treba se osloniti i na informacije iz „prve ruke“, odnosno na znanja bivših zatvorenika, ali i trenutno zatvorenih pojedinaca, o učinkovitim strategijama i inovacijama. Stroge kazne utjecale su na povećanje stope zatvaranja, a niti su uvijek potrebne, niti usklađene s ljudskim pravima ili dostojanstvom (Henry, 2015.).

Postojeće inovacije u kaznenopravnom sustavu funkcioniraju, ali svejedno ne sprječavaju ulazak pojedinaca u sustav, već ga uvjetuju priznavanjem krivnje. Budući programi bi se trebali osloniti i usredotočiti na odvracanje od zločina prije ulaska u kazneni sustav, raditi na jačanju zaštitnih čimbenika pojedinca, obitelji i cijele zajednice i na pružanje podrške svima na koje zatvorska kazna utječe. Upravo zato je važno i pružiti kvalitetno obrazovanje budućim socijalnim radnicima, a trenutnim stručnjacima omogućiti dodatne edukacije po potrebi. Konstantan napredak cijele profesije važan je korak u zastupanju ranjivih skupina i zagovaranja njihovih prava. Društvo i svijet mijenjaju se iz dana u dan, a trebale bi i struke koje su za njih esencijalne.

Literatura

1. Alexander, A.A., Allo, H., & Klukoff, H. (2020). Sick and Shut In: Incarceration During a Public Health Crisis. *Journal of Humanistic Psychology, 60*(5), 647–656.
2. Alper, M., Durose, M. R., & Markman, J. (2018). *2018 Update on Prisoner Recidivism: A 9-Year Follow-up Period (2005-2014)*. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics; Office of Justice Programs; U.S. Department of Justice.
3. Ambrose, R. H. (2019). Note: Decarceration in a Mass Incarceration State: The Road to Prison Abolition. *Mitchell Hamline Law Review, 45*(3), 733-768.
4. Bent-Goodley, T. B. (2016). Social Work's Grand Challenges: Mobilizing the Profession. *Social Work, 61*(3), 197–198.
5. Bosworth, M. (2011). Penal moderation in the United States? Yes we can. *Criminology & Public Policy, 10*(2), 335-343.
6. Burke, K. S. (2010). Just What Made Drug Courts Successful? *New England Journal on Criminal and Civil Confinement, 36*(1), 39-58.
7. Carrier, N. (2011). Critical Criminology Meets Radical Constructivism. *Critical Criminology, 19*(4), 331–350.
8. Carrier, N., Piché, J., & Walby, K. (2019). Abolitionism and Decarceration. U M. Deflem (ur.), *The Handbook of Social Control* (str. 319-332). Hoboken: John Wiley & Sons Ltd.
9. Cassidy, R. M. (2014). (Ad)ministering Justice: A Prosecutor's Ethical Duty to Support Sentencing Reform. *Loyola University of Chicago Law Journal, 45*(4), 981-1026.
10. Clark, J. (2007). *The Role of Traditional Pretrial Diversion in the Age of Specialty Treatment Courts: Expanding the Range of Problem-Solving Options at the Pretrial Stage*. Washington, DC: Pretrial Justice Institute.
11. Cox, P., & Godfrey, B. (2020). The 'Great Decarceration': Historical Trends and Future Possibilities. *The Howard Journal, 59*(3), 261–285.
12. Davis, A. J. (2016). The Prosecutor's Ethical Duty to End Mass Incarceration. *Hofstra Law Review, 44*(4), 1063-1085.

13. Doob, A. N., & Webster, C. M. (2014). Creating the Will to Change: The Challenges of Decarceration in the United States. *Criminology & Public Policy*, 13(4), 547-559.
14. Epperson, M. E., Wilson, A. B., & Fedock, G. (2021). The Promise Of Research To Advance Smart Decarceration. *Criminal Justice And Behavior*, 48(1), 3–9.
15. Epperson, M. W., & Pettus-Davis, C. (2015). *Smart Decarceration: Guiding Concepts for an Era of Criminal Justice Transformation*. CSD Working Paper No. 15-53). St. Louis, MO: Washington University, Center for Social Development.
16. Fair, H., & Walmsley, R. (2021). *World Prison Population List (13. izdanje)*. London, UK: Institute for Criminal Policy Research.
17. Fan, M. (2014). Street Diversion and Decarceration. *American Criminal Law Review*, 50, 165-209.
18. Garland, B., Hogan, N., Wodahl, E., Hass, A., Stohr, M. K., & Lambert, E. (2014). Decarceration and its possible effects on inmates, staff, and communities. *Punishment & Society*, 16(4), 448–473.
19. Gershman, B. L. (2011). Prosecutorial Decisionmaking and Discretion in the Charging Function. *Hastings Law Journal*, 62, 1259-1283.
20. Goldsmith, W. (2015). The Drug War, Prisons, and Police Killings of Black Men. *Progressive Planning*, 203, 25–28.
21. Gottlieb, A., Charles, P., McLeod, B., Kjellstrand, J., & Bonsu, J. (2021). Were California's Decarceration Efforts Smart? A Quasi-Experimental Examination of Racial, Ethnic, and Gender Disparities. *Criminal Justice & Behavior*, 48(1). 116–134.
22. Gottschalk, M. (2015). Bring It On: The Future of Penal Reform, the Carceral State, and American Politics. *Ohio State Journal of Criminal Law*, 12, 559-603.
23. Gottschalk, M. (2015). Bring It On: The Future of Penal Reform, the Carceral State, and American Politics. *Ohio State Journal of Criminal Law*, 12, 559-603.

24. Grady, M. D., Ware, A. N., Meli, M., Lee, Y., & Kregg, C. (2021). The Perceptions and Needs of Practitioners Working to Promote Smart Decarceration. *Journal of Evidence-Based Social Work, 18*(4), 429-453.
25. Hawks, L., Lopoo, E., Puglisi, L., Cellini, J., Thompson, K., Halberstam, A. A., Tolliver, D., Martinez-Hamilton, S., & Wang, E. A. (2021). Community investment interventions as a means for decarceration: A scoping review. *The Lancet Regional Health – Americas*.
26. Henry, J. S. (2015). Reducing Severe Sentences. The Role of Prison Programming in Sentencing Reform. *Criminology & Public Policy, 14*(2), 397-405.
27. Hereth, J., & Bouris, A. (2019). Queering Smart Decarceration: Centering the Experiences of LGBTQ+ Young People to Imagine a World Without Prisons. *Affilia: Journal of Women and Social Work, 1*-18.
28. Huddleston, W., & Marlowe, D. B. (2011). *Painting The Current Picture: A National Report on Drug Courts and Other Problem-Solving Court Programs in the United States*. National Drug Court Institute.
29. Knapp, C. (2020). Local Planning in the Age of Mass Decarceration. *Journal of Planning Education and Research, 1*–17.
30. Labutta, E. (2017). The Prisoner as One of Us: Norwegian Wisdom for American Penal Practice. *Emory International Law Review, 31*(2), 329-359.
31. Levine, S. J. (2017). The Potential Utility of Disciplinary Regulation as a Remedy for Abuses of Prosecutorial Discretion. *Duke Journal of Constitutional Law & Public Policy, 12*(2), 1-12.
32. Lieb, D. (2014). Vindicating Vindictiveness: Prosecutorial Discretion and Plea Bargaining, Past and Future. *The Yale Law Journal, 123*, 1014-1069.
33. McLeod, A. (2015). Prison Abolition and Grounded Justice. *UCLA Law Review, 62*, 1156-1239.
34. Morgan, R. D., Mitchell, S. M., Thoen, M. A., Champion, K., Bolaños, A. D., Sustaíta, M. A., & Henderson, S. (2016). Specialty Courts: Who's In and Are They Working? *Psychological Services, 13*(3), 246–253.
35. Nellis, A. (2016). *The Color of Justice: Racial and Ethnic Disparity in State Prisons*. The Sentencing Project.

36. Nurius, P. S., Coffey, D. S., Fong, R., Korr, W. S., & McRoy, R. (2017). Preparing Professional Degree Students to Tackle Grand Challenges: A Framework for Aligning Social Work Curricula. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 8(1), 99-118.
37. O'Brien, S. E. (2014). Mandatory Sentences. U: Albanese, J. S. (ur.), *The Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*, (str. 1-5). John Wiley & Sons, Inc.
38. Pettus, C. (2021). Smart Decarceration. *Encyclopedia of Social Work*, 1-19.
39. Pettus-Davis, C. (2012). Reverse Social Work's Neglect of Adults Involved in the Criminal Justice System: The Intersection and an Agenda. *Social Work Research*, 36(1), 3-8.
40. Pettus-Davis, C., & Epperson, M. W. (2015). *From mass incarceration to smart decarceration (Grand Challenges for Social Work Initiative Working Paper No. 4)*. Cleveland, OH: American Academy of Social Work and Social Welfare.
41. Pettus-Davis, C., Epperson, M. W., & Grier, A. (2016). *From mass incarceration to effective and sustainable decarceration: Conference report (CSD Conference Report No. 16-43)*. St. Louis, MO: Washington University, Center for Social Development.
42. Pfaff, J. F. (2017). *Locked In: The True Causes of Mass Incarceration and How to Achieve Real Reform*. New York: Basic Books.
43. Rempel, M., Fox-Kralstein, D., & Cissner, A. (2004). Drug Courts an Effective Treatment Alternative. *Criminal Justice*, 19(2), 34-35.
44. Salamon-Abrams, E. (2022). Remaking Public Defense in an Abolitionist Framework: Nonreformist Reform and the Gideon Problem. *Fordham Urban Law Journal*, 49(2), 435-474.
45. Sawyer, W., & Wagner, P. (2019). *Mass incarceration: The Whole Pie 2019*. (No. 8). Prison Policy Initiative.
46. Simpson, S. A., Steil, J., & Mehta, A. (2020). Planning beyond Mass Incarceration. *Journal of Planning Education and Research*, 40(2) 130-138.
47. Takei, C. (2017). From Mass Incarceration to Mass Control, and Back Again: How Bipartisan Criminal Justice Reform May Lead to a For-Profit

- Nightmare. *University of Pennsylvania Journal of Law and Social Change*, 20(2), 125-183.
48. Tonry, M. (2012). Prosecutors and Politics in Comparative Perspective. *Crime and Justice*, 41(1), 1-33.
49. Traum, A. R. (2013). Mass Incarceration at Sentencing. *Scholarly Works*, 64, 423-468.
50. Wang, E. A., Western, B., & Berwick, D. M. (2020). COVID-19, Decarceration, and the Role of Clinicians, Health Systems, and Payers: A Report From the National Academy of Sciences, Engineering, and Medicine. *The Journal of the American Medical Association*, 324(22), 2257-2258.
51. Wildeman, C., & Wang, E. A. (2017). Mass incarceration, public health, and widening inequality in the USA. *Lancet*, 389, 1464–1474.
52. Yaffe, J. (2019). From the Editor—Integrating the Grand Challenges Into Social Work Education. *Journal of Social Work Education*, 55(4), 623-625.